

**„VASEMMISTOLAISESTA” LAPSELLISUUDESTA
JA PIKKUPORVARILLISUUDESTA**

*Julkaistu toukokuun 9, 10 ja 11 pnä 1918
„Pravda” lehden 88., 89.
ja 90. numerossa
Allekirjoitus: N. L e n i n*

*Julkaistaan kirjasesta: N. Lenin.
„Aikamme tärkein tehtävä”,
kustant. „Priboi”, Moskova, 1918.
Kirjasein tekstii on tarkasiettu
„Pravdan” ja v. 1922 Moskovassa
ilmestyneen kirjasein:
N. Lenin (V. I. Uljanov).
„Vanhoja kirjoituksia miltei uusista
aiheista” tekstiin mukaan*

Kun pieni „vasemmistokommunistien” ryhmä on nyt julkaissut oman „Kommunist”¹⁰¹ nimisen aikakauslehtensä (№ 1, huhtikuun 20 p:nä 1918) ja „teesinsä”, on meillä erinomainen vahvistus siitä, mitä sanoin kirjasessani „Neuvostovallan lähimmistä tehtävistä” *. Ei voitu toivoakaan havainnollisempaa vahvistusta — poliittisessa kirjallisuudessa — siitä, kuinka naiivia on puolustaa sitä pikkuporvarillista holtittomuutta, joka toisinaan kätkeytyy „vasemmistolaisten” tunnusten taakse. „Vasemmistokommunistien” järkeilyjen tarkasteleminen on hyödyllistä ja välttämätöntä, sillä ne ovat luonteenomaisia nykyiselle ajankohdalle; ne valaisevat erikoisen selvästi tämän ajankohdan „olemusta” kielteiseltä puolelta; ne ovat opettavaisia, sillä olemme tekemisissä sellaisten ihmisten kanssa, jotka ovat parhaita ajankohtaa käsittämättömien ihmisten keskuudessa ja jotka tietojensa ja uskollisuutensa puolesta ovat paljon korkeammalla kuin saman virheen *tusina*-edustajat, nimittäin vasemmistoeserrät.

I

„Vasemmistokommunistien” ryhmä on poliittisena — tai poliittista osaa tavoittelevana — tekijänä esittänyt meille omat „teesinsä nykyhetken tilanteesta”. Omien katsomustensa ja taktiikkansa tärkeimpien kohtien selvä ja johdonmukainen selostaminen on hyvä marxilainen tapa. Ja tämä hyvä marxilainen tapa on auttanut paljastamaan

* Ks. tätä osaa, ss. 223—265. *Toim.*

„vasemmistolaistemme” virheen, sillä jo pelkkä argumentoinnin — eikä deklamoinnin — yritysikin paljastaa argumenttien kestättömyyden.

Ennen kaikkea pistää silmään niiden viittausten, vihjausten ja verukkeiden runsaus, jotka koskevat sitä vanhaa kysymystä, oliko oikein, että solmittiin Brestin rauha. „Vasemmistolaiset” eivät ole rohjenneet asettaa tätä kysymystä suoraan, ja siksi he reuhtoilevat koomillisesti, latelevat todisteita todisteiden päälle, hapuilevat ajatuksia, etsivät kaikenlaisia „yhtäältä” ja „toisaalta”, hajottavat ajatuksensa kaikkiin kohteisiin ynnä muihin seikkoihin ja yrittävät olla näkemättä sitä, että he peittoavat itseään. Lukua: 12 ääntä oli rauhaa vastaan puolueen edustajakokouksessa, kun taas rauhan puolesta oli 28, „vasemmistolaiset” eivät unohda esittää, mutta siitä, että Neuvostojen edustajakokouksen bolshevikkiryhmän monesta sadasta äänestä he saivat vajaan kymmeneksen, siitä he ovat vaatimattomasti vaiti. He luovat „teoriaa”, että rauhan saivat aikaan „väsyneet ja luokka-asemansa menettäneet”, että rauhaa vastaan „olivat taloudellisesti elinvoimaisempien ja viljalla paremmin turvattujen eteläisten alueiden työläiset ja talonpojat”... Kuinka voitaisiin olla nauramatta moiselle? Siitä, että Neuvostojen yleisukrainalainen edustajakokous äänestesi rauhan puolesta, ei edes hiiskahdeta, rauhaa vastustaneen tyyppillisen pikkuporvarillisen ja luokka-asemansa menettäneen, Venäjän poliittisen konglomeraatin (vasemmistoeserrien puolueen) sosiaalisesta ja luokkaluonteesta ei mainita sanaakaan. Se on aivan lapsellista, kun huvittavan „tieteellisillä” selityksillä yritetään peitellä omaa vararikkoa, peitellä tosiasioita, joista tehty yksinkertainen yhteenveto osoittaisi, että nimenomaan luokka-asemansa menettäneiden ihmisten, intelligenttien muodostama puolue-„kerma”, puolueen huippukerros vastusti rauhaa pikkuporvarillisvallankumouksellisen sanahelinän ponsilauselmilla, että nimenomaan työläisten ja riistettyjen talonpoikain *joukot* saivat aikaan rauhan.

Mutta kaikista noista sotaa ja rauhaa koskevista „vasemmistolaisten” ilmoituksista ja verukkeista huolimatta yksinkertainen ja selvä totuus raivaa itselleen tietä. „Rauhan solmiminen on heikentänyt toistaiseksi — teesien laati-jain on pakko tunnustaa — imperialistien pyrkimystä kansainväliseen sopimukseen” („vasemmistolaisilla” tämä on

sanottu epäselvästi, mutta epätarkkuuksia tässä ei voida ryhtyä tarkastelemaan). „Rauhan solmiminen on jo johtanut imperialististen valtakuntien välisen taistelun kärjistyseen”.

Se on tosiasia. Ja juuri sillä on *ratkaiseva* merkitys. Juuri siksi rauhan solminnan vastustajat olivat objektiivisesti imperialistien pelinappuloita, heidän satimessaan. Sillä kunnes alkaa kansainvälinen, useampia maita käsittävä ja niin voimakas sosialistinen vallankumous, että se pystyy voittamaan *maailmanimperialismin*, siihen saakka on yhdessä (erittäinkin takapajuisessa) maassa voittaneiden sosialistien suoranaisena velvollisuutena *olla ryhtymättä* taisteluun imperialismin jättiläisten kanssa, pyrkiä välttämään taistelua, odotella, kunnes imperialistien taistelu keskenään heikentää niitä *vieläkin enemmän* ja vieläkin enemmän lähentää vallankumousta muissa maissa. Tätä yksinkertaista tosiasiaa eivät „vasemmistolaisemme” käsittäneet tammikuussa, helmikuussa eivätkä maaliskuusakaan, he eivät uskalla tunnustaa sitä avoimesti nytkään; tämä totuus raivaa itselleen tietä huolimatta kaikista heidän tolkuttomista „toisaalta ei voida olla myöntämättä, toisaalta tulee tunnustaa”.

„Ensi kevään ja kesän aikana”, kirjoittavat „vasemmistolaiset” teeseissään, „on alkava imperialistisen järjestelmän luhistuminen, joka siinä tapauksessa, että Saksan imperialismi saa voiton sodan nykyisessä vaiheessa, tulee vain lykätynksi ja ilmenee sitten vieläkin kärkevimmissä muodoissa”.

Sanonta on tässä vielä lapsellisemmän epätarkempaa kaikesta tieteellisyyden tavoittelusta huolimatta. Lapsille on ominaista „käsittää” tiede sellaiseksi, että se voi määritellä, minä vuotena, keväällä ja kesällä vai syksyllä ja talvella „on” „luhistuminen alkava”.

Se on naurettavaa pinnistelyä sen selville saamiseksi, jota ei voi saada selville. Yksikään vakava poliitikko ei koskaan sano, *milloin* „on alkava” tämän tai tuon „järjestelmän” luhistuminen (varsinkin kun *järjestelmän* luhistuminen on jo alkanut ja kysymys on purkauksen ajasta *eri* maissa). Mutta sanonnan lapsellisesta avuttomuudesta huolimatta kiistaton totuus murtautuu esiin: muissa, kehittyneemmissä maissa tapahtuvat vallankumouspurkaukset ovat nyt, kun rauhan solmimisen jälkeen alkanut

„hengähdystauko” on jatkunut kuukauden, *lähempänä* meitä kuin kuukausi tai puolitoista sitten.

Mitä se merkitsee?

Se merkitsee, että historia on todistanut, että täysin oikeassa olivat rauhan puoltajat, jotka selittivät efektiivisen tavoittelun harrastajille, että pitää osata arvioida voimasuhteet *eikä auttaa* imperialisteja tekemällä näille helpommaksi taistelun sosialismia vastaan, kun sosialismi on vielä heikko ja kun taistelumahdollisuudet ovat sosialismille ilmeisen *epäedullisia*.

Mutta voimasuhteita, voimasuhteiden huomioon ottamista eivät pysty harkitsemaan meidän „vasemmisto”-kommunistimme, jotka nimittävät mielellään itseään myös „proletaarisiksi” kommunisteiksi, sillä heissä on varsin vähän proletaarista ja varsin paljon pikkuporvarillista. Se on marxilaisuuden ja marxilaisen taktiikan ydin, mutta he sivuuttavat „ytimen” seuraavantapaisilla „ylväillä” korulauseilla:

...„Passiivisen „rauhanmentaliteetin” vakiintuminen joukkojen keskuudessa on poliittisen tilanteen objektiivinen tosiasia”...

Tuo on todellinen „helmi”! Kolme vuotta jatkuneen mitä näännyttävimmän ja taantumuksellisimman sodan jälkeen kansa sai Neuvostovallan ja sen oikean, sanahelinään eksymättömän taktiikan ansiosta pienen pienen, aivan lyhyen, kestävämmän hengähdystauon, joka ei ole likimainkaan täydellinen, mutta „vasemmistolaiset” intelligenttipahaset haastavat syvämietteisesti itseään ihailevan Narkissoksen yleveydellä: „passiivisen (!!!???) rauhanmentaliteetin vakiintuminen (!!!) joukkojen keskuudessa (???)”. Enkö ollut oikeassa sanoessani puolueen edustajakokouksessa, että „vasemmistolaisten” sanoma- tai aikakauslehden nimenä pitäisi olla „Aatelismies” * eikä „Kommunisti”.

Voiko kommunisti, joka vähänkin ymmärtää työtätekevien, riistettyjen joukkojen elämänehtoja ja mentaliteettia, luisua tuolle katsantokannalle, joka on ominaista tyypilliselle intelligentille, pikkuporvarille, luokka- asemansa menettäneelle ihmiselle, jolla on herraspojan tai aatelmiehen mielenlaatu ja joka julistaa „rauhanmentaliteetin” „passiiviseksi”, mutta pahvimiekalla huitomisen katsoo

* Ks. tätä osaa, s. 89. *Toim.*

„toiminnaksi”? Sillä se on nimenomaan pahvimiekalla huitomista, kun meidän „vasemmistolaisemme” sivuuttavat yleisesti tunnetun tosiasian, jonka sota Ukrainassa on vieläkin kerran vahvistanut, että kolmivuotisen sodan näännyttämät kansat eivät voi sotia ilman hengähdystaukoa, että sota, jos sitä ei pystytä järjestämään koko kansakunnan mitassa, synnyttää kaikkialla pienomistuksellisen sekasorron mentaliteettia eikä proletaarista raudanlujaa kurinalaisuutta. Aikakauslehti „Kommunistin” jokaiselta sivulta me näemme, että meidän „vasemmistolaisillamme” ei ole aavistustakaan rautaisesta proletaarisesta kurista ja sen valmistelemisestä, että luokka-asemansa menettäneen pikkuporvarillisen intelligentin mentaliteetti on syöpynt heihin luihin ja ytimiin saakka.

II

Mutta ehkäpä „vasemmistolaisten” korulauseet sodasta ovat vain lapsellista lepertelyä, joka lisäksi koskettelee menneisyyttä ja jolla ei sen vuoksi ole vähäisintäkään poliittista merkitystä? Siten eräät puolustelevat meidän „vasemmistolaisiamme”. Mutta se ei ole totta. Jos tavoitellaan poliittista johtoa, niin täytyy kyetä *harkitsemaan* poliittisia tehtäviä, mutta kyvyttömyys siihen tekee „vasemmistolaisista” selkärangattomia horjunnan saarnaajia, jolla objektiivisesti on vain yksi merkitys: horjunnallaan „vasemmistolaiset” *auttavat* imperialisteja provosoimaan Venäjän Neuvostotasavaltaa sille ilmeisen epäedulliseen taisteluun, *auttavat* imperialisteja työntämään meidät ansaan. Kuulkaahan:

...„Venäjän työväenvallankumous ei voi „säilyttää itseään” poikkeamalla maailmanvallankumouksen tieltä, välttelemällä lakkaamattomasti taistelua ja perääntymällä kansainvälisen pääoman rynnistyksen edessä, tekemällä myönnytyksiä „kotimaiselle pääomalle”.

Tältä kannalta katsoen on välttämätöntä: päättäväinen luokkakantainen ulkopoliittikka, joka liittää yhteen sanoin ja teoin harjoitettavan kansainvälisen vallankumouksellisen propagandan, ja elimellisen yhteyden lujittaminen kansainväliseen sosialismiin (eikä maailman porvaristoon)”...

Tässä esiintyvistä sisäpolitiikkaa koskevista hyökkäyksistä tulee puhe myöhemmin. Mutta katsokaapa tuota

ulkopolitiikkaa koskevien korulauseiden tulvaa, vaikka teoissa ollaan arkoja. Minkälainen taktiikka *on välttämätön* kaikille, jotka eivät halua olla imperialistisen provokaation aseena eivätkä halua *tällä* hetkellä mennä ansaan? Tähän kysymykseen on jokainen poliitikko velvollinen antamaan selvän ja suoran vastauksen. Puolueemme vastaus on tunnettu: *tällä* hetkellä täytyy *perääntyä*, välttää taistelua. Meidän „vasemmistolaisemme” eivät rohkene sanoa päinvastaista ja ampuvat ilmaan: „päätäväinen luokkakantainen ulkopoliitiikka”!!

Se on joukkojen petkuttamista. Jos haluatte sotia nyt heti, niin sanokaa se suoraan. Jos ette halua nyt *perääntyä*, niin sanokaa se suoraan. Muussa tapauksessa te olette objektiivisen merkityksenne puolesta imperialistisen provokaation ase. Teidän subjektiivinen „mentaliteettinne” on taas sen riehaantuneen pikkuporvarin mentaliteettia, joka pöyhkeilee ja ylvästelee, mutta käsittää mainiosti, että proletaarit *ovat oikeassa* perääntyessään ja pyrkiessään perääntymään järjestyneesti; — proletaarit ovat oikeassa laskelmoidessaan, että kunnes ei ole vielä riittävästi voimia, täytyy perääntyä (Lännen ja Idän imperialismin edessä) vaikka Uralille saakka, sillä se on *ainoa* voiton turvaamisen mahdollisuus Lännen vallankumouksen kypsymisen kaudella, vallankumouksen, jonka ei „ole” („vasemmistolaisen” lörpötyksistä huolimatta) alettava „keväällä tai kesällä”, mutta joka *kuukausi kuukaudelta* lähenee ja käy yhä todennäköisemmäksi.

„Omaa” politiikkaa „vasemmistolaisilla” ei ole; he *eivät rohkene* julistaa perääntymistä *nyt* tarpeettomaksi. He kiertelevät ja kaartelevat, konstailevat sanoilla sujauttaen *tällä hetkellä* tarpeellisen taistelun välttämisen tilalle taistelun „lakkaamattoman” välttelemisen. He puhaltelevat saippuakuplia: „kansainvälinen vallankumouksellinen propaganda teoin”!! Mitä se merkitsee?

Se voi merkitä vain jompaakumpaa: joko nozdrevilaisuutta tai hyökkäyssotaa maailman imperialismin kukistamiseksi. Tuollaista pötyä ei voida avoimesti puhua, ja siksi „vasemmisto”-kommunistien täytyykin kaikkien tietoisten proletariiden pilkalta pelastuakseen peittäytyä mahtipontisten ja tyhjänpäiväisten korulauseiden suojaan: ehkäpä muka hajamielinen lukija ei huomaakaan, mitä oikeastaan

merkitsee: „kansainvälinen vallankumouksellinen propa- ganda teoin”.

Helisevien korulauseiden sinkoileminen on luokka- asemansa menettäneen pikkuporvarillisen sivistyneistön ominaisuus. Järjestyneet proletaarikommunistit rankaise- vat varmasti tuollaisesta „maneerista” ainakin saattamalla heidät naurunalaisiksi ja ajamalla pois kaikista vastuun- alaisista tehtävistä. Joukoille pitää sanoa karvas totuus selvästi ja suoraan: on mahdollista ja jopa todennäköistä- kin, että sotapuolue pääsee Saksassa vielä voitolle (viipy- mättömän kimppuumme hyökkäämisen mielessä) ja että Saksa ja Japani tulevat jakamaan ja kuristamaan meitä muodollisen tai äänettömän sopimuksen pohjalla. Meidän taktiikkamme on, ellemme halua kuunnella kirkujia, seu- raava: odotella, viivytellä, välttää taistelua, perääntyä. Jos heitämme kirkujat syrjään ja „ryhdistäydymme” luomalla todella raudanlujan, todella proletaarisen, todella kommu- nistisen kurin, niin meillä on suuri mahdollisuus voittaa aikaa monta kuukautta. Ja silloin, vaikka perääntynemme (pahimmassa tapauksessa) Uralille saakka, me *suuren- namme* liittolaisemme (maailman proletariaatin) mahdolli- suutta tulla avuksemme, „spurtata” se matka (urheilukieltä käyttäen), joka on vallankumouksellisten purkausten alka- misen ja vallankumouksen välillä.

Vain tällainen taktiikka, vain se lujittaa käytännössä kansainvälisen sosialismin yhden, toistaiseksi eristyneeksi jääneen, joukko-osaston yhteyttä sen toisiin joukko-osastoi- hin, mutta teillä, hyvät „vasemmistokommunistit”, syntyy totta puhuen vain yhden helisevän korulauseen „elimellisen yhteyden lujittaminen” toiseen helisevään korulauseeseen. Se on huonoa „elimellistä yhteyttä”!

Ja minä selitän teille, hyvät ystäväni, mikä on syynä onnettomuuteenne: se, että vallankumouksen tunnuksia te enemmän pänttääte päähänne ulkoläksynä kuin harkitsette. Siitä syystä te panette sanat „sosialistisen isänmaan puo- lustaminen” lainausmerkkeihin, joiden pitäisi nähtävästi merkitä, että haluatte käyttää niitä ironisesti, mutta todelli- suudessa ne osoittavat, että päässänne on nimenomaan puuroa. Te olette tottuneet pitämään „puolustuskantalai- suutta” häpeällisenä ja ilkeänä asiana, te olette painaneet sen mieleenne, te olette päntänneet sitä päähänne sellaisella innolla, että eräät teistä ovat menneet siinä sellaiseen

järjettömyyteen, että isänmaan puolustaminen imperialismin *kaudella* on muka sallimaton teko (todellisuudessa se on sallimatonta vain porvariston käymässä imperialistisessa, taantumuksellisessa sodassa). Mutta te ette ole ajatelleet, miksi ja milloin „puolustuskantalaisuus” on häpeällistä.

Isänmaan puolustamisen hyväksyminen merkitsee sodan tunnustamista lailliseksi ja oikeudenmukaiseksi. Lailliseksi ja oikeudenmukaiseksi miltä näkökannalta? Vain sosialistisen proletariaatin näkökannalta ja sen taistelun näkökannalta, jota tämä proletariaatti käy vapautuksensa puolesta; muuta näkökantaa me emme tunnusta. Kun sotaa käy riistäjien luokka luokkaherruutensa lujittamiseksi, niin se on rikollista sotaa ja „puolustuskantalaisuus” *sel-laisessa* sodassa on häpeällinen asia ja sosialismin pettämistä. Kun sotaa käy proletariaatti, joka on voittanut porvariston omassa maassaan, kun se käy sitä sosialismin lujittamiseksi ja kehittämiseksi, niin silloin sota on laillinen ja „pyhä”.

Vuoden 1917 lokakuun 25 päivän jälkeen me olemme puolustuskantalaisia. Olen sanonut sen täysin selvästi jo moneen kertaan, ja sitä te ette rohkene kiistää. Nimenomaan „yhteyden lujittamiseksi” kansainväliseen sosialismiin on *välttämättä* puolustettava *sosialistista* isänmaata. Se, joka suhtautuu kevytmielisesti sellaisen maan puolustamiseen, jossa proletariaatti on jo voittanut, katkoo yhteyksiä kansainväliseen sosialismiin. Kun olimme sorrettun luokan edustajia, emme suhtautuneet kevytmielisesti isänmaan puolustukseen imperialistisessa sodassa, sellaisen puolustuksen me hylkäsimme periaatteellisesti. Kun meistä tuli sosialismia järjestämään ryhtyneen valtaapitävän luokan edustajia, niin me vaadimme kaikkia suhtautumaan *vakavasti* maan puolustamiseen. Maan puolustamiseen vakavasti suhtautuminen merkitsee perusteellista valmistautumista siihen ja voimasuhteiden tarkkaa huomioimista. Jos voimia on eittämättä vähän, niin tärkeimpänä puolustuskeinona on *perääntyminen maan sisäosiin* (se, joka luulee, että tämä on vain tätä kyseistä tapausta varten esiin manattu kaava, hän lukekoon ukko Clausewitzilta ¹⁰², tältä suurelta sotakirjailijalta, mitä historian antama kokemus siitä sanoo). Mutta „vasemmisto”-kommunisteilla ei ole vihjettäkään siitä, että he käsittävät voimasuhteita koskevan kysymyksen merkityksen.

Kun olimme periaatteellisesti puolustuskantalaisuuden vihollisia, niin meillä oli oikeus pilkata niitä, jotka halusivat „suojella” isänmaataan muka sosialismin etujen vuoksi. Kun me saimme oikeuden olla proletaarisia puolustuskantalaisia, niin koko kysymyksen asettelu muuttuu perinpohjaisesti. Velvollisuudeksemme tulee voimien tarkka luettelointi, sen hyvin huolellinen laskelmointi, ehtiikö liittolaisemme (maailman proletariaatti) saapua avuksemme. Pääoman etujen mukaista on lyödä vihollinen (vallankumouksellinen proletariaatti) osa kerrallaan, kunnes kaikkien maiden työläiset eivät ole vielä liittyneet yhteen (teoissa, siis aloittamalla vallankumouksen). Meidän etujemme mukaista on tehdä kaikki voitavamme, käyttää pieninkin mahdollisuus ratkaisevan taistelun lykkäämiseksi siihen hetkeen (tai sen hetken *jälkeiseen aikaan*) saakka, jolloin tämä saman suuren kansainvälisen armeijan vallankumouksellisten joukko-osastojen yhtyminen tapahtuu.

III

Siirtykäämme tarkastelemaan „vasemmisto”-kommunistiemme edesottamuksia sisäpolitiikan alalla. Vaikeaa on hymyilemättä lukea *nykyhetken* tilannetta koskevista teeseistä tällaisia lauseita:

„„Säilyneiden tuotantovoimien suunnitelmallinen käyttäminen on mahdollista vain niiden mitä päättäväisimmän yhteiskunnallistamisen ehdolla”... „ei saa antautua porvariston ja sen apurien, pikkuporvarillisten intelligenttien, edessä, vaan on nujerrettava täydellisesti porvaristo ja murrettava lopullisesti sabotaasi”...

Herttaiset „vasemmistokommunistit”, kuinka paljon heillä onkaan päättäväisyyttä... ja kuinka vähän harkitsevaisuutta! Mitä merkitsee „mitä päättäväisin yhteiskunnallistaminen”?

Voidaan olla päättäväisiä tai epäröiviä kansallistamista, konfiskointia koskevassa kysymyksessä. Mutta siinähan se asian ydin onkin, että kansallistamisesta ja konfiskoinnista yhteiskunnallistamiseen siirtymiseksi ei riitä maailman suurinkaan „päättäväisyys”. Siinä juuri onkin „vasemmistolaistemme” onnettomuus, että noiden sanojen — „mitä päättäväisin... yhteiskunnallistaminen” — naiivilla, lapsellisella yhdistelemisellä he paljastavat sen, etteivät he lainkaan

käsitä kysymyksen ydintä, „nykyhetken” tilanteen ydintä. Juuri siinä onkin „vasemmistolaisten” onnettomuus, että he eivät ole huomanneet „nykyhetken tilanteen” olemusta, siirtymistä konfiskoinnista (jota suoritettaessa poliitikon tärkeimpänä ominaisuutena on päättäväisyys) yhteiskunnallistamiseen (jonka toteuttamisessa vallankumousmieheltä vaaditaan *toisenlaista* ominaisuutta).

Eilen oli hetken tilanteen ydinkohtana mahdollisimman päättäväinen kansallistaminen, konfiskoiminen, porvariston lyöminen ja lopullinen nujertaminen, sabotaasin murtaminen. Tänäpäin vain sokeat voivat olla näkemättä sitä, että me olemme kansallistaneet, konfiskoineet, lyöneet ja murtaneet enemmän *kuin olemme ehtineet pitää tiliä*. Ja yhteiskunnallistaminen juuri siinä eroaakin yksinkertaisesta konfiskoinnista, että konfiskoida voidaan yksistään vain „päättäväsyydellä” ilman oikean tilinpidon ja oikein jaon taitoa, *kun taas yhteiskunnallistaa ei voida ilman tällaista taitoa*.

Meidän historiallisena ansionamme oli se, että eilen olimme (ja olemme huomenna) päättäväisiä konfiskoinnissa, porvariston lopullisessa nujertamisessa ja sabotaasin murtamisessa. Kun siitä tänäpäin kirjoitetaan „teeseissä nykyhetken tilanteesta”, niin se merkitsee, että huomio käännetään menneisyyteen eikä ymmärretä siirtymistä tulevaan.

... „Sabotaasin lopullinen murtaminen”... Löysivät tehtävän! Sabotoijathan on meillä aivan riittävästi „murrettu”. Meiltä puuttuu kokonaan muuta, aivan toista: *laskelmointia*, minkälaisia sabotoijia ja mihin pitää sijoittaa, *omien* voimien järjestämistä valvontaa varten, sanokaamme yksi bolshevikkijohtaja tai -valvoja kontrolloimaan sataa meidän palvelukseemme astuvaa sabotoijaa. Kun tällaisessa tilanteessa ladellaan korulauseita „mitä päättäväisin yhteiskunnallistaminen”, „nujertaminen”, „lopullinen murtaminen”, niin se merkitsee ilman huitomista. Pikkuporvarilliselle vallankumousmiehelle on ominaista olla huomaamatta sitä, että sosialismia varten ei riitä nujertaminen, murtaminen y.m.— se on riittävää pienomistajalle, joka riehuu suuromistajaa vastaan, mutta proletaarinen vallankumousmies ei tekisi milloinkaan sellaista virhettä.

Joskin siteeraamamme sanat panevat hymyilemään, niin suorastaan homeerista naurua herättää „vasemmistokommunistien” tekemä havainto, että „oikeistobolshevisti-

sen poikkeaman” vallitessa Neuvostotasavaltaa uhkaa muka „kehitys valtiokapitalismin suuntaan”. Jopa todellakin säikäyttivät, muuta ei voi sanoa! Ja kuinka innokkaasti „vasemmistokommunistit” toistelevatkaan sekä teeseissään että kirjoituksissaan tuota hirmuista havaintoa...

Mutta sitä he eivät ole ajatelleet, että Neuvostotasavallassamme nyt vallitsevaan asiintilaan verraten valtiokapitalismi olisi *askel eteenpäin*. Jos meillä sanokaamme puolen vuoden kuluttua saisi sijansa valtiokapitalismi, niin se olisi valtava saavutus ja varmin tae siitä, että vuoden kuluttua meillä lopullisesti lujittuu ja tulee voittamattomaksi sosialismi.

Kuvittelen mielessäni, millaisella ylevällä suuttumuksella „vasemmistokommunisti” kaikkoo näistä sanoista ja miten „murhaavasti” hän „arvostelee” työläisten edessä „oikeistobolshevistista poikkeamaa”. Kuinka niin? *Valtiokapitalismin* siirtyminen *sosialistisessa* Neuvostotasavallassa olisi edistysaskel?.. Eikö tämä sitten ole sosialismin kavaltamista?

Nimenomaan tässä on „vasemmistokommunistien” *taloustieteellisen* virheen juuri. Nimenomaan tätä seikkaa pitää sen vuoksi tarkastella yksityiskohtaisemmin.

Ensiksi, „vasemmistokommunistit” eivät ole ymmärtäneet, minkälaista nimenomaan on se *siirtyminen* kapitalismista sosialismiin, joka antaa meille oikeuden ja perustan kantaa sosialistisen Neuvostotasavallan nimeä.

Toiseksi, he paljastavat pikkuporvarillisuutensa juuri siten, *etteivät näe* pikkuporvariston valtointa voimaa, joka on meillä sosialismin *päävihollinen*.

Kolmanneksi, vetäessään esiin „valtiokapitalismi”-pelätimen he paljastavat sen, *etteivät* he käsitä, missä Neuvostovaltio eroaa taloudellisesti porvarillisesta valtiosta.

Tarkastelkaamme kaikkia näitä kolmea seikkaa.

Tietääkseni ei ole ollut vielä sellaista henkilöä, joka ryhdyttyään tutkimaan Venäjän taloutta olisi kieltänyt tämän talouden olevan luonteeltaan siirtymiskauden taloutta. Yksikään kommunisti ei ole tietääkseni kieltänyt myöskään sitä, että sanat sosialistinen Neuvostotasavalta merkitsevät Neuvostovallan päättäväisyyttä toteuttaa sosialismiin siirtyminen eikä lainkaan sitä, että uusi taloudellinen järjestelmä katsottaisiin sosialistiseksi.

Mutta mitä merkitsee sana siirtyminen? Eikö se taloudesta käytettynä merkitse sitä, että kyseisessä järjestelmässä on *sekä* kapitalismin *että* sosialismin aineksia, osasia, palasia? Jokainen myöntää sen. Mutta myöntäessään sen ei jokainen kuitenkaan ajattele, mitä nimenomaan ovat ne erilaisten yhteiskunnallisten talousmuotojen ainekset, joita Venäjällä on. Mutta siinä on koko kysymyksen ydin.

Luettelemme nämä ainekset:

- 1) patriarkaalinen, s.o. huomattavalta osaltaan luontois-taloudellinen talonpoikaistalous;
- 2) pien-tavaratuotanto (tähän kuuluu suurin osa viljaa myyvistä talonpojista);
- 3) yksityiskapitalistinen talous;
- 4) valtiokapitalismi;
- 5) sosialismi.

Venäjä on niin suuri ja niin kirjava maa, että kaikki nämä erilaisten yhteiskunnallisten talousmuotojen tyypit kietoutuvat täällä yhteen. Tilanteen omalaatuisuus on juuri siinä.

Mitkä ainekset ovat sitten vallitsevina? Selvää on, että pikkuporvarillisessa maassa ovat, eivätkä voi olla olematta, vallitsevina pikkuporvariston valtoimet voimat; maanviljelijäin enemmistö, valtaenemmistö on pieniä tavarantuottajia. Valtiokapitalistista pintakalvoa (viljamonopoli, valvonnallaiset teollisuusyrittäjät ja kauppiat, porvarilliset osuustoimintamiehet) meillä rikkovat milloin siellä, milloin täällä *keinottelijat*, ja keinottelun tärkeimpänä kohteena on *vilja*.

Pääsiallinen taistelu kehkeytyy nimenomaan tällä alalla. Keiden välillä tätä taistelua käydään, jos puhutaan taloustieteellisin kategorioin, sellaisin kuin „valtiokapitalismi”? Neljännen ja viidennen asteen välilläkö sitä järjestystä seuraten, jossa ne ylempänä luuttelin? Ei tietenkään. Ei valtiokapitalismi taistele täällä sosialismia vastaan, vaan pikkuporvaristo ynnä yksityiskapitalistinen talous taistelevat yhdessä samalla sekä valtiokapitalismia että sosialismia vastaan. Pikkuporvaristo vastustaa *kaikkinaista* valtion sekaantumista asiain kulkuun, niin valtiokapitalistista kuin valtiososialististakin tilinpitoa ja valvontaa. Tämä on tosielämän aivan eittämätön totuus, jonka käsittämättömyydestä johtuukin „vasemmistokommunistien”

taloustieteellinen virhe. Keinottelija, tämä ryöväri kaupan alalla, monopolin rikkoja — juuri hän on „sisäinen” päävihollisemme, Neuvostovallan taloudellisten toimenpiteiden vihollinen. Joskin 125 vuotta sitten ranskalaiselle pikkuporvarille, kiihkeimmälle ja vilpittömimmälle vallankumoukselliselle, olikin vielä anteeksiannettavaa pyrkimys voittaa keinottelija erillisten, harvojen „valittujen” mes-taamisen ja jylisevien julistusten avulla, niin nykyisin herättää joidenkin vasemmistoeserrien aivan korusanainen suhtautuminen kysymykseen jokaisessa valveutuneessa vallankumousmiehessä vain vastenmielisyyttä tai inhoa. Me tiedämme mainiosti, että keinottelun taloudellisena perustana on pienomistajain kerros, joka on Venäjällä tavattoman laaja, ja yksityiskapitalistinen talous, jonka asiamiehiä on *jokainen* pikkuporvari. Me tiedämme, että tämän pikkuporvarillisen lohikäärmeen miljoonat lonkerot saavat milloin missäkin kynsiinsä erinäisiä työläiskerroksia, että *valtion monopolin asemesta* keinottelu tunkeutuu yhteiskunnallisen talouselämämme kaikkiin huokosiin.

Se, joka ei näe tätä, osoittaa juuri sokeudellaan olevansa pikkuporvarillisten ennakkoluulojen vanki. Nimenomaan sellaisia ovat meidän „vasemmistokommunistimme”, jotka sanoissa (ja tietysti mitä vilpittömimmän vakaumuksensa puolesta) ovat pikkuporvariston armottomia vihollisia, mutta todellisuudessa juuri sitä vain auttavatkin, juuri sitä vain palvelevatkin, juuri sen katsantokantaa ilmaisevatkin taistellessaan — *vuoden 1918 huhtikuussa!* —„valtiokapitalismia” vastaan! Harhaanpa osuivat!

Pikkuporvarilla on rahavaroja, muutamia tuhansia, jotka hän on saanut kokoon sodan aikana „rehellisin” ja varsinkin epärehellisin keinoin. Sellainen on se taloudellinen tyyppi, joka on luonteenomainen keinottelun ja yksityiskapitalistisen talouden perusta. Raha on valtakirja yhteiskunnalliseen rikkauteen, ja pienomistajain monimiljoonainen kerros pitää lujasti kiinni tästä valtakirjasta, peittää sen „valtiolta”, ei usko mihinkään sosialismiin eikä kommunismiin, „odottelee” proletaarisen myrskyn ohimenoa. Joko me alistamme tämän pikkuporvarin *oman* valvontamme ja tilinpitomme alaiseksi (me voimme sen tehdä, jos järjestämme talonpoikaisköyhälistön, t.s. väestön enemmistön eli puoliproletaarit, tietoisin, proletaarisen etujoukon ympärille) tahi hän kaataa meidän työväenvaltamme kiertä-

mättä ja ehdottomasti, samalla tavalla kuin juuri tällä pienomistuksellisella maaperällä kasvaneet Napoleonit ja Cavaignacit kukistivat vallankumouksen. Näin on asian laita. Vain vasemmistoeserrät eivät näe tätä yksinkertaista ja selvää totuutta „työtätekevää” talonpoikaistoa koskevien korulauseiden takaa, mutta kukapa ottaisi vakavalta kannalta sanahelinään juuttuneita vasemmistoeserriä?

Tuhantisia kätkössä pitävä pikkuporvari on valtiokapitalismin vihollinen, ja nuo tuhatiset hän haluaa realisoida ehdottomasti omaksi edukseen köyhälistöä vastaan, kaikkea yleisvaltakunnallista valvontaa vastaan; noiden tuhattisten summa muodostaa monimiljardisen perustan keinotekolulle, joka jarruttaa sosialistista rakennustyötämme. Olettakaamme, että tietty määrä työläisiä antaa muutamassa päivässä arvoja summan, joka ilmaistaan luvulla 1000. Olettakaamme edelleen, että 200 tästä summasta meiltä häviää pikkukeinotellun ja kaikenlaisen varastelun seurauksena, sen seurauksena, että pienomistajat „kiertävät” Neuvostovallan dekreettejä ja määräyksiä. Jokainen tietoinen työläinen sanoo: jos voisin antaa kolmesataa tuhannesta paremman järjestyksen ja organisaation luomista varten, niin antaisin mielelläni kolmesataa kahdensadan asemesta, sillä Neuvostovallan aikana tämän „pakkoveron” alentaminen sanokaamme sataan tai viiteenkymmeneen tulee sitten olemaan aivan helppo tehtävä, koska järjestys ja organisaatio on saatu aikaan, koska pienomistuksen pohjalla tapahtuvasta valtion monopolin rikkomisesta on tehty täydellinen loppu.

Tämä yksinkertainen numeroesimerkki — joka on varta vasten tehty yksinkertaiseksi ja helposti ymmärrettäväksi — selittää asiain nykyisen tilan, valtiokapitalismin ja sosialismin keskinäisen *suhteen*. Valtiovalta on työläisillä, heillä on täysi juridinen mahdollisuus „ottaa” koko tuhattinen, t.s. olla antamatta kopeekkaakaan muuhun kuin sosialistisiin tarkoituksiin. Tämä juridinen mahdollisuus, jonka perustana on vallan tosiasiallinen siirtyminen työläisille, on sosialismin ainesta.

Mutta pienomistuksellinen ja yksityiskapitalistinen valtoin voima horjuttaa tuota juridista mahdollisuutta monin keinoin, synnyttää keinotekoa, jarruttaa neuvostodekreettien täytäntöönpanoa. Valtiokapitalismi olisi jättiläisaskel eteenpäin *siinäkin tapauksessa* (otin tahallani tällaisen

numeroesimerkin osoittaakseni sen selvästi), vaikka maksaisimme *enemmän* kuin nyt, sillä „opista” kannattaa maksaa, sillä se on hyödyksi työläisille, sillä epäjärjestyksen, sekasorron, holtittomuuden voittaminen on kaikkein tärkeintä, sillä pienomistuksellisen anarkian jatkuminen on kaikkein suurin, kaikkein pahin vaara, joka *ehdottomasti* saattaa meidät turmioon (ellemme voita sitä), kun taas suuremman pakkoveron maksaminen valtiokapitalismille ei saata meitä turmioon, vaan vie varminta tietä sosialismiin. Työväenluokka, joka on oppinut, kuinka valtiollista järjestystä voidaan suojata pienomistukselliselta anarkistisuudelta, oppinut, kuinka voidaan järjestää laaja, yleisvaltakunnallinen tuotannon organisaatio valtiokapitalistisella perustalla, saa tällöin — suokaa anteeksi sanonta — kaikki valtit käsiinsä, ja sosialismin lujittuminen tulee taatuksi.

Valtiokapitalismi on *taloudellisesti* verrattomasti korkeampaa kuin meidän nykyinen taloutemme, tämä ensinnäkin.

Ja toiseksi, siinä ei ole Neuvostovallelle mitään pelottavaa, sillä Neuvostovaltio on valtio, jossa on taattu työläisten ja talonpoikaisköyhälistön valta. „Vasemmistokommunistit” eivät ole käsittäneet näitä kiistattomia totuuksia, joita „vasemmistoeserrä”, joka ei osaa sitoa toisiinsa yleensä minkäänlaisia kansantaloustieteen alaa koskevia ajatuksia, ei tietenkään pysty milloinkaan käsittämään, mutta jotka jokaisen marxilaisen on *pakko* tunnustaa. Vasemmistoeserrän kanssa ei kannata edes väitellä, häneen voidaan osoittaa vain sormella „inhottavana esimerkkinä” tyhjänpuhujasta, mutta „vasemmistokommunistin” kanssa *pitää* väitellä, sillä tässä tapauksessa virheen tekevät marxilaiset, ja heidän virheensä erittely auttaa *työväenluokkaa* löytämään oikean tien.

IV

Selittääkseni kysymystä vieläkin selvemmin esitän ennen kaikkea mitä konkreettisimman esimerkin valtiokapitalismista. Kaikki tietävät, että tänä esimerkkinä on Saksa. Siellä me näemme „viimeisen sanan” nykyaikaisesta suurenkapitalistisesta konetekniikasta ja *junkkeri-porvarillisen imperialismin alaisesta* suunnitelmanmukaisesta organisaatiosta. Pyyhkikää pois alleviivatut sanat ja asettakaa

sotilas-, junkkeri-, porvari- ja imperialistivaltion tilalle *myös valtio*, mutta yhteiskunnallisesti toisentyypinen, luokkasisällöltään toisenlainen valtio; *neuvostovaltio*, s.o. proletaarinen valtio, niin te saatte *koko* sen edellytysten summan, joka antaa sosialismin.

Sosialismi on mahdoton ilman suurkapitalistista kone-tekniikkaa, joka pohjautuu uusimman tieteen viimeiseen sanaan, ilman suunnitelmanmukaista valtio-organisaatiota, joka panee kymmenet miljoonat ihmiset noudattamaan tuotannossa ja tuotteiden jaossa mitä tarkimmin yhtenäistä normia. Tästä me marxilaiset olemme aina puhuneet, mutta keskusteluun sellaisten ihmisten kanssa, jotka eivät ole *edes* tätä ymmärtäneet (anarkistit ja runsaasti puolet vasemmostoeserristä), ei kannata tuhlata edes minuuttiakaan.

Mutta sosialismi ei ole mahdollinen myöskään ilman proletariaatin valtaa valtiossa: tämä myös on aakkostotuus. Ja historia (jolta ei kukaan, paitsi ehkä ensimmäisen luokan menshevikkihölmöjä, ole odottanut, että se antaa tasaisesti, rauhallisesti, helposti ja yksinkertaisesti „ehjän” sosialismin) on kulkenut niin omalaatuisesti, että se *synnytti* vuoteen 1918 tultaessa kaksi sosialismin erillistä puolikasta, toisen toisensa rinnalle aivan kuin kaksi syntyvää kananpoikasta saman, maailman imperialismin, kuoren sisällä. Saksa ja Venäjä olennoivat vuonna 1918 mitä havainnollisimmin toisaalta sosialismin taloudellisten, tuotannollisten, yhteiskunnallis-taloudellisten ja toisaalta sen poliittisten edellytysten aineellista toteutumista.

Voittoisa proletaarinen vallankumous Saksassa murskasi kerralla ja hyvin helposti imperialismin kaikkinaisen kuoren (joka on valitettavasti valmistettu parhaasta teräksestä eikä sen vuoksi murru *jokaisen...* kananpojan ponnistuksista), veisi varmasti maailman sosialismin voittoon ilman vaikeuksia tai vähäisin vaikeuksin — tietenkin kun „vaikea” ymmärretään maailmanhistoriallisessa eikä poroporvarilliskerholaisessa mitassa.

Niin kauan kuin vallankumous Saksassa vielä hidastelee „syntymistään” meidän tehtävänämme on oppia saksalaisilta valtiokapitalismia, omaksua sitä *kaikella tarmolla* säästämättä *diktatorisia* menetelmiä, jotta tätä omaksu- mista voitaisiin jouduttaa vielä enemmän kuin Pietari joudutti länsimaisuuden tuomista barbaariselle Venäjälle, kaihtamatta barbaaristen taistelukeinojen käyttämistä

barbaarisuutta vastaan. Kun anarkistien ja vasemmistoeserrien keskuudessa on ihmisiä (sattumalta mieleeni juolahti Karelinin ja Gen puheet TpKK:ssa), jotka saattavat Narkissoksen lailla järkeillä, ettei meidän, vallankumousmiesten, muka sovi „ottaa oppia” Saksan imperialismilta, niin täytyy vain sanoa: vallankumous, joka suhtautuisi vakavasti tuollaisiin ihmisiin, tuhoutuisi varmasti (ja täysin ansaitusti).

Venäjällä on nykyisin vallitsevana juuri pikkuporvarillinen kapitalismi, josta *sekä* valtiolliseen suurkapitalismiin *että* sosialismiin johtaa *sama tie*, johtaa *saman väliase*man kautta, jonka nimi on „tuotantoa ja tuotteiden jakoa koskeva yleiskansallinen tilinpito ja valvonta”. Se, joka ei tätä ymmärrä, tekee anteeksiantamattoman taloustieteellisen virheen joko siksi, ettei tunne tosielämää, ei näe sitä, mitä on olemassa, ei osaa katsoa totuutta suoraan silmiin, tahi siksi, että rajoittuu „kapitalismin” ja „socialismin” abstraktiseen vastakkain asetteluun eikä syvenny ajattelemaan tämän meillä nykyään tapahtuvan siirtymisen konkreettisia muotoja ja astetta. Sulkeissa tulkoon sanotuksi, että tämä on se sama teoreettinen virhe, joka hairahdutti „Novaja Zhiznin” ja „Vperjodin” leirin parhaita ihmisiä: huonoimmat ja keskinkertaiset heistä ovat porvariston pelästyttämiä ja laahustavat typeryytensä ja selkärangattomuutensa vuoksi sen perässä; parhaat heistä eivät ole ymmärtäneet, että socialismin opettajat eivät suotta puhuneet kapitalismista socialismiin siirtymisen aikakaudesta eivätkä turhaan korostaneet uuden yhteiskunnan „pitkällisiä synnytystus-kia”, ja tämä uusi yhteiskunta on myös abstraktio, joka ei voi olennoitua elämässä muutoin kuin siten, että tehdään monia erilaisia ja puutteellisen konkreettisia yrityksiä yhden tai toisen socialistisen valtion luomiseksi.

Juuri sen vuoksi, että Venäjän nykyisestä taloudellisesta tilasta ei voida päästä eteenpäin, ellei kuljeta sen kautta, *mikä on yhteistä* valtiokapitalismille ja socialismille (yleiskansallinen tilinpito ja valvonta), on toisten ja itsensä pelotteleminen „kehityksellä valtiokapitalismin *suuntaan*” („Kommunist” № 1, s. 8, palsta 1) täydellistä teoreettista tolkkuttomuutta. Se merkitsee juuri sitä, että ajatuksissa luisutaan „syrjään” „kehityksen” todelliselta tieltä, ettei käsitetä tätä tietä; käytännössä se merkitsee takaisin pienomistukselliseen kapitalismiin kiskomista.

Jotta lukija voisi vakuuttua siitä, että minä en anna „korkeaa” arviota valtiokapitalismista lainkaan vain nyt, vaan olen antanut sen myös *ennen* bolshevikkien suorittamaa vallan valtaamista, esitän tässä seuraavan sitaatin kirjastani „Uhkaava katastrofi ja kuinka sitä vastaan on taisteltava”, joka on kirjoitettu syyskuussa 1917:

...,Koettakaapa panna junkkerien ja kapitalistien valtion, tilanherrain ja kapitalistien valtion *tilalle vallankumouksellisdemokraattinen* valtio, t.s. sellainen valtio, joka hävittää vallankumouksellisesti *kaikki* etuoikeudet eikä pelkää kaikkein täydellimmän demokratian vallankumouksellista toteuttamista. Te näette, että valtiomonopolistinen kapitalismi todellisessa vallankumouksellis-demokraattisessa valtiossa merkitsee välttämättä, kiertämättömästi askelta ja askeleita sosialismia kohti!

...Sillä sosialismi ei ole mitään muuta kuin valtiokapitalistisesta monopolista eteenpäin otettu lähin askel.

...Valtiomonopolistinen kapitalismi on mitä täydellisintä sosialismin *aineellista* valmistelua, siihen johtava *eteinen*, historian portaikon se askelma, jonka (askelman) ja sosialismiksi nimitetyn askelman välillä *ei ole mitään väliaskelmia*” (ss. 27 ja 28) *.

Ottakaa huomioon, että tämä on kirjoitettu Kerenskin aikana, että tässä *ei ole* puhe proletariaatin diktatuurista eikä sosialistisesta valtiosta, vaan „vallankumouksellisdemokraattisesta” valtiosta. Eikö ole selvää, että *mitä korkeammalle* tuota poliittista askelmaa olemme nousseet, *mitä täydellisemmin* olemme olennoineet Neuvostoissa sosialistista valtiota ja proletariaatin diktatuuria, *sitä vähemmän* me saamme pelätä „valtiokapitalismia”? Eikö ole selvää, että *aineellisessa*, taloudellisessa, tuotannollisessa mielessä me emme ole vielä sosialismin „eteisessä”? Ja että muutoin kuin tämän „eteisen” kautta, jota emme ole vielä toistaiseksi saavuttaneet, sosialismiin ei voida päästä?

Ottakaa kysymys miltä puolelta hyvänsä, johtopäätös on sama: „vasemmistokommunistien” järkeily meitä uhkavasta „valtiokapitalismista” on aivan selvä taloustieteellinen virhe ja mitä ilmeisin todistus siitä, että he ovat täydellisesti nimenomaan pikkuporvarillisen ideologian pauloissa.

* Ks. Teokset, 25. osa, ss. 362, 363, 364. *Toim.*

V

Hyvin opettavainen on vielä seuraava seikka.

Kun me kiistelimme toveri Buharinin kanssa TpKK:ssa *, niin hän sanoi muun muassa: spesialistien korkeita palkkoja koskevassa kysymyksessä „me” (me, nähtävästi „vasemmistokommunistit”) olemme „Leninistä oikealla”, sillä emme näe siinä mitään poikkeamista periaatteista, kun muistamme Marxin sanat, että tietyissä oloissa työväenluokalle olisi tarkoituksenmukaisinta „päästä koko tuosta rosvojoukosta lunastuksella”¹⁰³ (nimittäin kapitalistirosvojoukosta, s.o. *lunastaa* porvaristolta maat, tehtaat ja muut tuotantovälineet).

Tämä erittäin mielenkiintoinen huomautus osoittaa ensinnäkin, että Buharin on päättään korkeammalla vasemmistoieserriä ja anarkisteja, että hän ei ole juuttunut toivotomasti korulauseisiin, vaan päinvastoin yrittää syventyä ajattelemaan kapitalismista sosialismiin siirtymisen — tuskallisen ja vaikean siirtymisen — *konkreettisia* vaikeuksia.

Toiseksi, tuo huomautus osoittaa vieläkin havainnollisemmin Buharinin virheen.

Todellakin. Miettikääpä tarkemmin Marxin ajatusta.

Kysymys oli viime vuosisadan 70-luvun Englannista, esimonopolistisen kapitalismin kulminaatiokaudesta, maasta, jossa silloin oli vähiten sotilas- ja virkavaltaa, maasta, jossa silloin oli eniten sosialismin „rauhanomaisen” voiton mahdollisuuksia siinä mielessä, että työläiset maksavat porvaristolle „lunnaat”. Ja Marx sanoi: tietyissä oloissa työläiset eivät lainkaan kieltäydy maksamasta porvaristolle lunnaita. Marx ei sitonut omia — eikä sosialistisen vallankumouksen tulevien suorittajien — käsiä kumouksen muotojen, otteiden eikä keinojen suhteen käsittäen mainiosti, kuinka paljon uusia ongelmia silloin nousee, kuinka kumouksen kulussa muuttuu koko tilanne, kuinka *usein ja voimakkaasti* se tulee muuttumaan kumouksen kulussa.

Entä Neuvosto-Venäjällä, *sen jälkeen* kun proletariaatti otti vallan, *sen jälkeen* kun riistäjien sotilaallinen vastarinta ja sabotaasitoiminta tukahdutettiin, — eikö ole selvää, että *eräät* ehdot meillä muodostuivat tyypiltään sellaisiksi, jollaisiksi ne olisivat voineet muodostua Englannissa puoli

* Ks. tätä osaa, s. 299. *Toim.*

vuosisataa sitten, jos se olisi alkanut silloin siirtyä rauhanomaisesti sosialismiin? Englannin työläiset olisivat voineet silloin alistaa valtaansa kapitalistit seuraavista seikoista johtuen: (1) talonpoikaiston puuttumisen takia työläiset, proletaarit olivat täysin vallitseva väestöosa (Englannissa oli 70-luvulla enteitä, jotka tekivät mahdolliseksi toivoa sosialismille hyvin nopeaa menestystä maataloustyöläisten keskuudessa); (2) proletariaatti oli mainiosti järjestynyt ammattiliittoihin (tässä suhteessa Englanti oli silloin ensimmäinen maa maailmassa); (3) poliittisen vapauden pitkäaikaisen kehityksen kouluttaman proletariaatin kulttuuritaso oli verraten korkea; (4) erinomaisesti järjestyneillä Englannin kapitalisteilla — silloin he olivat maailman parhaiten järjestyneitä kapitalisteja (nyt tämä etusija on siirtynyt Saksalle) — oli pitkäaikainen tottumus ratkaista poliittiset ja taloudelliset kysymykset kompromissitietä. Juuri tällaisten seikkojen perustalla saattoi silloin syntyä ajatus, että Englannin työläiset voivat *rauhanomaisesti* alistaa valtaansa Englannin kapitalistit.

Meillä tämän alistamisen takaavat nykyhetkellä tietyt perinpohjaiset edellytykset (lokakuussa saatu voitto ja kapitalistien sotilaallisen vastarinnan ja sabotaasitoiminnan tukahduttaminen loka—helmikuussa). Työläisten, proletariien täysin vallitsevana väestöosana olemisen ja hyvän järjestyneisyyden *asemesta* meillä oli voiton faktorina se, että proletaareja tuki köyhä ja nopeasti köyhtyvä talonpoikaisto. Meillä ei ole vihdoin myöskään korkeaa kulttuuritasoa eikä tottumusta kompromisseihin. Jos mietiskellään näitä konkreettisia edellytyksiä, niin käy selväksi, että me voimme ja meidän täytyy päästä siihen, että *rinnan* ankarien rankaisumenetelmien * kanssa, joita sovelletaan sellaisten epäkulttuuristen kapitalistien suhteen, jotka eivät suostu mihinkään „valtiokapitalismiin”, eivät ymmärrä mitään kompromissista ja yrittävät edelleenkin tehdä keinottelulla, köyhälistön lahjomisella y.m. tyhjäksi Neu-

* Tässäkin pitää katsoa totuutta suoraan silmiin: sosialismin menestykselle välttämätöntä ankaruutta meillä on yhä vieläkin vähän, eikä sitä ole vähän sen vuoksi, että meiltä puuttuisi päättäväisyyttä. Päättäväisyyttä meillä on riittävästi. Mutta meillä ei ole taltoa *ottaa kiinni* keinottelijoita, ryöstäjiä, kapitalisteja — Neuvostovallan toimenpiteiden vastustajia — kyllin nopeasti ja riittävästi määrää. Sillä tämä „talto” saadaan vain järjestämällä tilinpito ja valvonta! Toiseksi, tuomioistuimemme eivät ole kyllin lujakätisiä, sillä lahjusten ottajien ampumisen asemesta ne määräävät heille puoli vuotta vankeutta. Kummallakin puutteellamme on sama yhteiskunnallinen juuri: pikkuporvarillisen valtoimen voiman vaikutus, selkärangattomuus.

vostovallan toimenpiteet, käytetään *kompromissi-* tai *lunastusmenetelmiä*, joita sovelletaan niiden kulttuuristen kapitalistien suhteen, jotka suostuvat „valtiokapitalismiin”, kykenevät soveltamaan sitä käytännössä ja ovat hyödyllisiä proletariaatille sellaisten *suurten* tuotantolaitosten järkevinä ja kokeneina organisaattoreina, jotka todella varustavat tuotteilla kymmeniä miljoonia ihmisiä.

Buharin on erinomaisen sivistynyt marxilainen taloustieteilijä. Siksi hän muisti, että Marx oli syvästi oikeassa opettaessaan työläisille, että on tärkeää säilyttää suurtuotannon organisaatio nimenomaan sosialismiin siirtymisen helpottamiseksi ja että voidaan pitää täysin sallittuna ajatusta, jonka mukaan *kapitalisteille pitää maksaa hyvin*, maksaa heille lunnaat, jos (poikkeustapauksessa: Englanti oli silloin poikkeustapaus) olosuhteet muodostuvat sellaisiksi, että ne pakottavat kapitalistit alistumaan rauhallisesti ja siirtymään lunastuksen pohjalla kulttuurisesti, järjestyneesti sosialismiin.

Mutta Buharin teki virheen, kun hän ei syventynyt Venäjän nykytilanteen konkreettisiin erikoisuuksiin, tilanteen, joka on nimenomaan poikkeuksellinen, koska me, Venäjän proletariaatti, *olemme* mitä hyvänsä Englantia tai Saksaa *edellä* poliittisen järjestelmämme, työläisten poliittisen vallan voiman puolesta ja samalla *jäljellä* takapajuisimmastakin länsieurooppalaisesta valtiosta moitteettoman valtiokapitalismin organisaation puolesta, kulttuuritason puolesta, sosialismin aineelliseen ja tuotannolliseen „käytäntöönottamiseen” valmistautumisen asteen puolesta. Eikö ole selvää, että tästä omalaatuisesta tilanteesta johtuu, että nykyhetkellä on nimenomaan välttämätöntä omalaatuinen „lunastus”, jota työläisten on ehdotettava kulttuurisimmille, lahjakkaimmille ja organisatorisesti kyvykkäimmille kapitalisteille, jotka suostuvat tulemaan Neuvostovallan palvelukseen ja lojaalisesti auttamaan suuren ja suurimman „valtion”-tuotannon järjestämisessä? Eikö ole selvää, että tässä omalaatuisessa tilanteessa meidän tulee yrittää välttää kahta erilaista virhettä, jotka kumpikin ovat omalla tavallaan pikkuporvarillisia? Toisaalta olisi auttamaton virhe julistaa, että koska taloudellisten „voimiemme” ja poliittisen voimamme välinen epäsuhte on tunnustettu, niin ei olisi „siis” pitänyt ottaa valtaa. Niin järkeilevät „koteloihmiset”, jotka unohtavat, että „tasasuhdetta” ei tule

olemaan koskaan, että sitä ei voi olla luonnon kehityksessä eikä myöskään yhteiskunnan kehityksessä, että ehjä sosialismi syntyy vain *kaikkien* maiden proletaarien vallankumouksellisesta yhteistoiminnasta monien yritysten tuloksena — joista jokainen erikseen otettuna tulee olemaan yksipuolinen ja potemaan tiettyä epäsuhdetta.

Toisaalta olisi ilmeinen virhe antaa toimintavapaus kirkujille ja korupuhujille, jotka viehättyvät „loistavaan” vallankumouksellisuuteen, mutta eivät kykene johdonmukaiseen, harkittuun eivätkä suunnitelmalliseen vallankumoukselliseen työhön, jossa otetaan huomioon myös mitä vaikeimmat käänteet.

Onneksi vallankumouksellisten puolueiden kehityksen historia sekä bolshevismmin taistelu niitä vastaan ovat jättäneet meille perinnöksi selväpiirteisiä tyyppejä, joista vasemmistoerrot ja anarkistit edustavat riittävän havainnollisesti keunojen vallankumousmiesten tyyppiä. Nykyisin he kirkuvat — kirkuvat henkeään haukkoen, hysteriaan saakka — „oikeistobolshevikkien” „sovittelupolitiikkaa” vastaan. Mutta he eivät pysty ajattelemaan sitä, *miksi* „sovittelupolitiikka” oli paha ja *minkä vuoksi* vallankumouksen historia ja kulku sen oikeutetusti tuomitsi.

Kerenskin aikainen sovittelupolitiikka oli vallan luovuttamista imperialistiselle porvaristolle, ja valtakysymys on jokaisen vallankumouksen peruskysymys. Sovittelupolitiikka, jota osa bolshevikeista harjoitti loka- ja marraskuussa 1917, pelkäsi vallanottoa proletariaatin käsiin tai halusi *jakaa* vallan tasan ei ainoastaan sellaisten „epävarmojen mukana kuljijoiden” kuin vasemmistoeserrien kanssa, vaan myös vihollisten, tshernovilaisten, menshevikkien kanssa, jotka kiertämättä olisivat häirinneet meitä tärkeimmässä: Perustavan kokouksen hajottamisessa, Bogajevskien armottomassa nujertamisessa, neuvostoelinten perustamisessa kaikkialle, jokaisen konfiskaation toimeenpanemisessa.

Nyt valta on otettu, säilytetty ja lujitettu yhden puolueen, proletariaatin puolueen käsiin ja vieläpä ilman „epävarmoja mukana kuljijoita”. Kun sovittelupolitiikasta puhutaan nyt, jolloin ei ole eikä voi olla puhettakaan *vallan* jakamisesta, porvaristonvastaisesta proletariaatin diktaatturista luopumisesta, niin se on vain ulkoopittujen, mutta ymmärtämättömiksi jääneiden sanojen papukaijamaista

toistelemista. Kun „sovittelupolitiikaksi” nimitetään sitä, että me, päästyämme sellaiseen asemaan, jolloin voimme ja täytyy hallita maata, pyrimme rahaa säälimättä saamaan puolellemme kulttuurisimmat niistä aineksista, jotka kapitalismi on kouluttanut, ottamaan ne palvelukseemme pienomistuksellista sekasortoa vastaan,—kun tätä nimitetään „sovittelupolitiikaksi”, niin se merkitsee, ettei osata lainkaan ajatella sosialismin rakentamisen taloudellisia tehtäviä.

Ja siksi—niin hyvin kuin puhuukin tov. Buharinin hyväksi se seikka, että TpKK:ssa hän heti „häpesi” sitä „palvelusta”, jonka Karelinit ja Get hänelle tekivät—„vasemmistokommunistien” *virtauksen* suhteen jää viittaus heidän poliittisiin asekkumppaneihinsa kuitenkin vakavaksi varoitukseksi.

Ottakaa „Znamja Trudan”, vasemmistoeserrien äänenkannattajan huhtikuun 25 päivän numero vlt 1918, jossa ilmoitetaan yleästi: „Puolueemme nykyinen asenne on solidaarinen bolshevismiin sisällä esiintyvän toisen virtauksen (Buharinin, Pokrovskin y.m.) kanssa”. Ottakaa menshevikkien „Vperjod” lehden saman päivän numero, jossa on muun muassa tunnetun menshevikki Isuvin seuraava „teesi”:

„Neuvostovallan politiikka, joka alusta pitäen on ollut vierasta todella proletaariselle luonteelle, on viime aikoina siirtynyt yhä avoimemmin porvariston kanssa sovitteliemisen tielle ja saanut selvästi työväenvastaisen luonteen. Teollisuuden kansallistamisen lipun varjolla harjoitetaan teollisuustrustien juurruttamisen politiikkaa, maan tuotantovoimien uudistamisen lipun varjolla tehdään yrityksiä kahdeksantuntisen työpäivän hävittämiseksi, urakkapalkan, Taylorin järjestelmän, mustien listojen ja harmaiden paperien käytäntöönottamiseksi. Tämä politiikka uhkaa riistää proletariaatilta sen tärkeimmät taloudelliset saavutukset ja tehdä siitä porvariston harjoittaman rajattoman riiston uhrin”.

Mainiota, eikö totta?

Kerenskin ystävät, jotka kävivät yhdessä hänen kanssaan imperialistista sotaa salaisten sopimusten mukaisesti, joissa Venäjän kapitalisteille annettiin lupa vallata alueita, Tseretelin virkaveljet, Tseretelin, joka kesäkuun 11 p:nä aikoi riisua työläiset aseista, Lieberdanit, jotka verhosivat

porvariston valtaa sanahelinällä, he, he syyttävät Neuvostovaltaa „sovittelemisesta porvariston kanssa”, „trustien juurruttamisesta” (s.o. juuri „valtiokapitalismin” juurruttamisesta!), Taylorin järjestelmän käytäntöönottamisesta.

Niin, bolshevikkien pitää antaa Isuille palkintomitali ja hänen teesinsä pitää ripustaa työväen jokaisen kerho- ja liittotalon seinälle mallinäytteenä *porvariston provokatorisista puheista*. Työläiset tuntevat nyt hyvin kaikkialla, tuntevat kokemuksen pohjalla Lieberdanit, Tseretelit ja Isuivit, ja sen seikan huolellinen mietiskeleminen, minkä vuoksi *tuollaiset porvariston lakeijat* provosoivat työläisiä vastustamaan Taylorin järjestelmää ja „trustien juurruttamista”, on työläisille erittäin hyödyllistä.

Tietoiset työläiset tulevat harkiten vertailemaan herrojen Lieberdanien ja Tseretelien ystävän, Isuvin „teesiä” seuraavanlaiseen „vasemmistokommunistien” teesiin:

„Työkurin voimaan saattaminen samalla kun kapitalistien sallitaan jälleen johtaa tuotantoa ei voi sanottavasti kohottaa työn tuottavuutta, mutta se heikentää proletariaatin luokkakantaista omatoimisuutta, aktiivisuutta ja järjestyneisyyttä. Se uhkaa orjuuttaa työväenluokan ja aiheuttaa tyytymättömyyttä niin proletariaatin takapajuisten kerrosten kuin myös sen etujoukon keskuudessa. Kun proletaarien keskuudessa vallitsee viha „sabotoijakapitalisteja” kohtaan, niin tämän järjestelmän toteuttamiseksi käytännössä kommunistinen puolue joutuisi nojautumaan pikkuporvaristoon työläisiä vastaan ja saattamaan siten itsensä turmioon proletariaatin puolueena” („Kommunist” № 1, s. 8, palsta 2).

Tämä on mitä havainnollisin osoitus siitä, kuinka „vasemmistolaiset” ovat joutuneet ansaan, joutuneet Isuvien ja kapitalismin muiden juudasten provokaation vaikutuksen alaiseksi. Tämä on hyvä opetus työläisille, jotka tietävät, että juuri proletariaatin etujoukko on työkurin voimaan saattamisen kannalla, että juuri pikkuporvaristo tekee kaikkensa tämän kurin hajottamiseksi. Sellaiset puheet kuin yllä mainittu „vasemmistolaisten” teesi on mitä suurin häpeä ja täydellistä luopumista kommunismista käytännössä, täydellistä siirtymistä nimenomaan pikkuporvariston puolelle.

„Samalla kun kapitalistien sallitaan jälleen johtaa” — tuollaisilla sanoilla „vasemmistokommunistit” luulevat voi-

vansa „puolustautua”. Se on mihinkään kelpaamaton puolustus, sillä ensinnäkin Neuvostovalta antaa kapitalistien „johtaa”, ja meillä on työläiskomissaarit ja työläiskomiteat, jotka pitävät silmällä johtajan jokaista askelta, oppivat häneltä johtamisen taitoa, voivat valittaa johtajan määräyksistä sekä myös erottaa hänet Neuvostovallan elinten kautta. Toiseksi, kapitalistien annetaan „johtaa” toimeenpanotehtäviä työn aikana, ja tämän työn ehdot määrää nimenomaan Neuvostovalta, joka myös kumoaa tai muuttaa niitä. Kolmanneksi, Neuvostovalta ei anna kapitalistien „johtaa” kapitalisteina, vaan asiantuntijateknikkoina tai organisaattoreina maksaen heille heidän työstään korkean palkan. Ja työläiset tietävät mainiosti, että todella suurten ja suurimpien teollisuuslaitosten, trustien ynnä muiden laitosten järjestäjistä samoin kuin ensiluokkaisista tekniikoistakin yhdeksänkymmentä yhdeksän sadasosaa kuuluu kapitalistien luokkaan,— mutta meidän, proletariaatin puolueen, on juuri heidät otettava työprosessin ja tuotannon järjestämisen „johtajiksi”, sillä muita, jotka tuntevat nämä asiat kokemuksen pohjalla, *ei ole*. Sillä työläiset, jotka ovat päässeet lapsuusiästä, jolloin „vasemmistolainen” sanahelinä tai pikkuporvarillinen holtittomuus saattoi eksyttää heidät, kulkevat sosialismiin nimenomaan kapitalistien johtaessa trusteja, kulkevat sinne koneellisen suurtuotannon kautta, moniin miljooniin nousevan vuotuisen liikevaihdon omaavien tuotantolaitosten kautta — vain sellaisen tuotannon ja sellaisten tuotantolaitosten kautta. Työläiset eivät ole pikkuporvareita. He eivät pelkää suurta „valtiokapitalismia”, he pitävät sitä arvossa kuin omaa *proletaarista* asettaan, jota *heidän* valtansa, Neuvostovalta käyttää pienomistuksellista hajaannusta ja sekasortoa vastaan.

Tätä eivät ymmärrä vain luokka-asemansa menettäneet ja siksi läpeensä pikkuporvarilliset intelligentit, joiden tyypillisenä edustajana „vasemmistokommunistien” ryhmässä ja heidän aikakauslehdessään on Osinski, kun hän kirjoittaa:

... „Kaikki aloitteellisuus tuotantolaitosten järjestämisessä ja johtamisessa tulee kuulumaan „trustien järjestäjille”: sillä mehän emme tahdo heitä *opettaa*, muuttaa tavalliseksi työntekijöiksi, vaan *ottaa* heiltä *oppia*” („Kommunist” № 1, s. 14, palsta 2).

Tässä lauseessa esiintyvä ironian tavoittelu on suunnattu minun sanojani vastaan: „oppia sosialismia trustien järjestäjiltä”.

Osinskista se on naurettavaa. Hän haluaa tehdä trustien järjestäjistä „tavallisia työntekijöitä”. Jos tuollaista kirjoittaisi sen ikäinen ihminen, josta runoilija sanoi: „Viisitoista vuotta, ei enempää?”...¹⁰⁴, niin silloin siinä ei olisi mitään ihmeteltävää. Mutta marxilaiselta, joka on oppinut, että sosialismi on mahdotonta ilman suurkapitalismin aikaansaamien tekniikan ja kulttuurin saavutusten hyväksikäyttämistä, häneltä on jotenkin kummallista kuulla sellaisia puheita. Marxilaisuudesta niissä ei ole jälkeäkään.

Ei. Kommunisteiksi voivat nimittää itseään vain ne, jotka käsittävät, että sosialismia *ei voida* luoda eikä ottaa käytäntöön, *ellei oteta oppia* trustien järjestäjiltä. Sillä sosialismi ei ole keksintöä, vaan sitä, että vallan vallannut proletaarinen etujoukko omaksuu ja käyttää hyväksi sitä, mitä trustit ovat luoneet. Me, proletariaatin puolue, *emme* voi saada *mistään* suurtuotannon järjestämisen taitoa, taitoa järjestää se trustien tyyppiin, trustien tapaan,— *emme* voi saada sitä *mistään*, elleimme ota sitä kapitalismin ensiluokkaisilta spesialisteilta.

Meillä ei ole heille mitään opetettavaa, ellei oteta lapselista tehtävää „opettaa” porvarillisille intelligenteille sosialismia: heitä ei pidä opettaa, vaan pakkoluovuttaa (mitä Venäjällä tehdään kyllin „päätäväisesti”), heidän sabotointinsa pitää *murtaa*, heidät pitää kerroksena tai ryhmänä *alistaa* Neuvostovallan alaisiksi. Mutta meidän, elleimme ole lapsen kengissä käveleviä kommunisteja ja ymmärrykseltämme lapsia, meidän pitää ottaa oppia heiltä ja heiltä meillä on oppimista, sillä proletariaatin puolueella ja proletariaatin etujoukolla *ei ole* itsenäisen työn *kokemusta* sellaisten mitä suurimpien tuotantolaitosten järjestämisessä, jotka palvelevat kymmenmiljoonaisia väestöjoukkoja.

Ja Venäjän parhaat työläiset ovat ymmärtäneet sen. He ovat alkaneet ottaa oppia kapitalistiorganisaattoreilta, insinöörijohtajilta, teknikkospesialisteilta. He ovat alkaneet päätäväisesti ja varovaisesti helpommasta, siirtyen asteittaisesti vaikeimpaan. Kun metalli- ja koneenrakennusteollisuuden alalla asia edistyy hitaammin, niin syy on siinä, että se on vaikeampaa. Mutta tekstiili-, tupakka- ja nahkatyöläiset eivät pelkää „valtiokapitalismia” niin kuin

luokka-asemansa menettäneet pikkuporvarilliset intelligenitit, he eivät pelkää „ottaa oppia trustien järjestäjiltä”. „Nahkahallinnon” tai „tekstiilikeskukseen” tyyppisissä johtavissa keskusvirastoissa nämä työläiset istuvat kapitalistien rinnalla, *ottavat heiltä oppia*, järjestävät trusteja, järjestävät „valtiokapitalismia”, joka Neuvostovallan oloissa on sosialismin eteinen, sosialismin varman voiton ehto.

Ja Venäjän eturivin työläisten tällainen työ rinnan sen työn kanssa, jota he tekevät työkurin saattamiseksi voimaan, on alkanut ja sitä tehdään, ei hälisten, ei loisteliaasti, vaan ilman eräille „vasemmistolaisille” tarpeellista sanahelinää ja melua, suurella varovaisuudella ja asteittaisesti, ottaen huomioon käytännön opetukset. Tämä raskas työ, jota teemme *oppiaksemme* rakentamaan suurtuotantoa käytännössä, on takeena siitä, että olemme oikealla tiellä, — takeena siitä, että Venäjän tietoiset työläiset käyvät taistelua pienomistuksellista hajaannusta ja sekasortoa vastaan, pikkuporvarillista kurittomuutta * vastaan, takeena kommunismin voitosta.

VI

Lopuksi — pari huomautusta.

Kun väittelimme „vasemmistokommunistien” kanssa huhtikuun 4 p:nä 1918 (ks. „Kommunist” № 1, s. 4, huom.), esitin heille suoraan kysymyksen: koettakaapa selittää, mikä teitä ei tyydytä rautatielaitosta koskevassa dekreetissä, esittäköä *omat* korjausehdotuksenne. Se on teidän velvollisuutenne proletariaatin neuvostojohtajina, muutoin teidän sananne ovat pelkkiä korulauseita.

Huhtikuun 20 p:nä 1918 ilmestyi „Kommunist” № 1 — siinä *ei ole sanaakaan*, miten „vasemmistokommunistien” mielestä rautatielaitosta koskevaa dekreettiä pitäisi muuttaa tai korjata.

Tuolla vaikenemisellaan „vasemmistokommunistit” itse tuomitsivat itsensä. He rajoittuivat tekemään hyökkäilyvihjauksia rautatiedekreettiä *vastaan* (№ 1, ss. 8 ja 16), mutta

* Hyvin kuvaavaa on, että teesien laatijoilla ei ole sanaakaan proletariaatin *diktatuurin* merkityksestä elämän *taloudellisella* alalla. He puhuvat vain „järjestyneisyydestä” j.n.e. Mutta sen tunnustaa myös pikkuporvari, joka arkaillee juuri taloudellisten suhteiden alalla esiintyvää työläisten *diktatuuria*. Proletaarinen vallankumousmiehes ei olisi mitenkään voinut tällaisena ajankohtana „unohtaa” tätä kapitalismin perustoja vastaan suunnatun proletaarisen vallankumouksen „ydintä”.

mitään selvää vastausta kysymykseen: „miten dekreettiä pitäisi korjata, jos se on virheellinen?” *he eivät antaneet.*

Kommentaarit ovat tarpeettomia. Rautatiedekreetin (meidän linjamme, lujuuden linjan, diktatuurin linjan, proletarisen kurin linjan esikuvan) *tuollaista* „arvostelua” tietoiset työläiset nimittävät joko „isuvilaiseksi” tai sanahelinäksi.

Toinen huomautus. „Kommunistissa” № 1 on julkaistu minulle hyvin suopea tov. Buharinin resensio kirjasesani „Valtio ja vallankumous”. Mutta niin arvokas kuin minulle onkin sellaisten henkilöiden kuin Buharinin lausunto, minun täytyy rehellisesti sanoa, että resension *luonne* paljastaa surullisen ja merkittävän tosiasian: Buharin tarkastelee proletariaatin diktatuurin tehtäviä suunnaten katseensa *menneisyyteen* eikä tulevaisuuteen. Buharin huomasi ja alleviivasi sen, mikä proletarisella ja pikkuporvarillisella vallankumousmiehellä voi valtiokysymyksessä olla yhteistä. Buharin „ei huomannut” juuri sitä, mikä erottaa ensimmäisen jälkimmäisestä.

Buharin huomasi ja alleviivasi sen, että vanha valtiokoneisto pitää „särkeä”, „räjäyttää”, että porvaristo pitää „nujertaa lopullisesti” j.n.e. Raivostunut pikkuporvari voi myös tahtoa sitä. Ja tämän on meidän vallankumouksemme *jo* pääpiirteissään tehnyt vuoden 1917 lokakuusta vuoden 1918 helmikuuhun.

Mutta mitä kaikkein vallankumouksellisinkaan pikkuporvari ei voi tahtoa, mitä tietoinen proletaari tahtoo, mitä vallankumouksemme *ei ole vielä* tehnyt — kirjasesani puhutaan myös siitä. Ja tästä tehtävästä, huomispäivän tehtävästä, Buharin oli vaiti.

Mutta minulla on sitäkin suurempi syy olla vaikenematta siitä, että kommunistilta voidaan ensinnäkin odottaa suurempaa huomiota huomispäivän eikä eilispäivän tehtäviin ja toiseksi, kirjasesani on kirjoitettu *ennen* bolshevikkien suorittamaa vallan valtaamista, ja silloin bolshevikkeja ei voitu kestitä vulgääriporoporvarillisella näkökohdalla: „sen *jälkeen*, kun vallattiin valta, alettiin *tietysti* laulaa kurista”...

„...Sosialismi tulee kehittyessään muuttumaan kommunismiksi... sillä ihmiset tottuvat noudattamaan yhteiskunnallisen yhteiselämän alkeellisia ehtoja ilman väkivaltaa

ja ilman pakotusta” („Valtio ja vallankumous”, ss. 77—78 * „Alkeellisista ehdoista” oli siis puhe *ennen* vallan valtaamista).

....„Vasta silloin demokratia alkaa kuoleutua”... kun „ihmiset vähitellen tottuvat noudattamaan yksinkertaisia, vuosisatojen kuluessa tunnettuja, vuosituhannet kaikissa ohjeissa toistettuja yhteiselämän sääntöjä, noudattamaan niitä ilman väkivaltaa, ilman pakotusta, ilman erikoista pakottamiskoneistoa, jota sanotaan valtioksi” (sama, s. 84 **; „ohjeista” oli puhe *ennen* vallan valtaamista).

....„Kommunismien kehityksen korkeampi vaihe” (jokaiselle tarpeittensa mukaan, jokaiselta kykyjensä mukaan) „edellyttää toisenlaista työn tuottavuutta kuin nykyinen on, toisenlaista ihmistä kuin on nykyinen poroporvari, joka ilman aikojaan, kuten Pomjalovskin kuvaamat seminaarilaiset, saattaa turmella yhteiskunnallisen rikkauten varastoja ja vaatia mahdottomia” (sama, s. 91) ***.

....„Siihen saakka, kunnes kommunismien korkeampi vaihe tulee, sosialistit vaativat yhteiskunnan ja valtion taholta mitä tiukinta työn ja kulutuksen määrän valvontaa”... (sama).

....„Tilinpito ja valvonta — se on tärkeintä mitä tarvitaan kommunistisen yhteiskunnan ensimmäisen vaiheen „järjestämistä” ja säännöllistä toimintaa varten (sama, s. 95) ****. Ja tämä valvonta on järjestettävä ei vain „mitättömään kapitalistivähemmistöön nähden, niihin herraskaisiin nähden, jotka tahtovat säilyttää kapitalistiset tottumuksensa”, vaan myös sellaisiin työläisiin nähden, joita „kapitalismi on syvästi turmellut” (sama, s. 96)***** sekä „tyhjän-toimittajiin, herrastelijoihin, veijareihin ja sen sellaisiin kapitalismin perinteiden säilyttäjiin” nähden (sama).

Kuvaavaa on, että *tätä* Buharin *ei* alleviivannut.

5.V.1918.

* Ks. Teokset, 25. osa, s. 461. *Toim.*

** Ks. Teokset, 25. osa, s. 467. *Toim.*

*** Ks. Teokset, 25. osa, s. 474. *Toim.*

**** Ks. Teokset, 25. osa, s. 478. *Toim.*

***** Ks. Teokset, 25. osa, s. 479. *Toim.*